

A BÜKKI ÁLLAMI ERDŐK TÖRTÉNETÉBŐL

Szilas Géza

1968. év augusztus 20-án, alkotmányunk ünnepén két évszázados hallgatás után ismét kürtszó harsant fel a diósgyőri vár bástyáin. Ezen alkalommal azonban nem csatakürtök hangját visszhangozták a várfalak, nem vadászkiáltás és az azt kísérő kutyacsaholás zaja verte fel a várkörnyéki erdők csendjét. - A kürtszó annak a miskolci filharmónikusok hangversenyével egybekötött ünnepélynek kezdetét hirdette, amellyel megnyitották a korszerűen helyreállított várban berendezett vármúzeumot a nagyközönség számára.

A várromok restaurálásán mintegy három évig dolgozott szakavatott régészek irányításával Miskolc város közönsége, túlnyomórészt társadalmi munkában, melyben a Lenin Kohászati Művek dolgozói jártak élen.

E két létesítmény, a diósgyőri vár és a Kohászati Művek történetével, fejlődésével függ szorosan össze a Bükk hegység Borsod megye területén fekvő, kerekén 23-430 ha összkiterjedésű régi állami erdőbirtok története.

A honfoglalás idején a diósgyőri vár helyén egy kelta eredetű földvár állott, melynek elővárai - védővárai - a Leányvár, Halomvár, Kecskévár voltak. A földvár nem hegyormon, hanem a Szinva patak völgyében fekvő kis köves dombon épült. Egyes történészek szerint a vár és a település, majd az abból kifejlődött és diótermesztéséről nevezetes község amely jelenleg Miskolc III. kerületének városrésze - a régiesen "Győrünek", majd - Győrnek- mondott avar földgyűrűről kapta nevét. Mások szerint a helységneve és a vár neve annak "Győr nemzetségéből" származó egykori várurára vezethető vissza.

A vár környékén fekvő erdő- és mezőgazdasági ingatlanok "diósgyőri uradalom" néven a mindenkori várur birtokát képezték.

Az első várúr a honfoglalás után Bors vezér és nemzetsége volt, akiktől a tatárjárás után az Ákos nemzetségbeli Ernye bánra szállott a vár, s ő építette az addigi föld - és favár helyén az első kővárat.

Nagy kiterjedésű, a Sajó és Hejő völgyébe mélyen lenyúló uradalom tartozott ekkor a várhoz, s a Bányalog, Bánkut, Bánles, Bánszállás, Bánfalva, Bánhorváti, Bánréve dűlő és község nevek ebből az időből származtak.

A vár és az uradalom azután gyakran cserél gazdát uralkodók és főurak között adományozás, elzálogosítás és elkobzás útján. Ernye bán halála után fia, István nádor örökli a várat és a hozzá tartozó uradalmat, akiről viszont fiaira szállanak azok. István nádor örökösei azonban fellázadnak a király, Róbert Károly ellen, s a lázadás leverése után elkobzott várat és birtokot azután az uralkodó a Debreczeni családnak adományozza, kiktől vásárlás útján a Dózsa, majd Széchy családok birtokába kerül az.

Az 1366. évben Nagy Lajos szerzi meg az uradalmat és a várat, mely azután Zsigmond, majd Mátyás király idejében éli fénykorát. A Királyasztal, Királykut, Királyrét, "Mátyás király nyoma" dűlő nevek őrzik ma is ezen legendás idők emlékét.

Diósgyőr községen felül ekkor már Miskolc városa, Kisgyőr, Aranyos. Varbó, Parasznya, Radostyán, Kápolna, Lászlófalva, Bábony, Mohi, Zsolca, Petri, Szirma, Nyék, Mezőkeresztes és Mezőkövesd községek is az uradalomhoz tartoztak.

Zsigmond felesége, Mária ültette a szájhagyomány szerint a vár kertjében egy vadászaton eltévedt és vadkan által megöltnek vélt kedvenc apródja hazatérése emlékére azt az 1930-as évek derekán elpusztult, s "600" éves mogyorófa néven ismert törökmogyorót, mely az évgyűrűk alapján mindössze mintegy 270 évesnek bizonyult, de sarja lehetett

egy korábbi idősebb egyednek. A faultetési jelenetet egy a Lillafüredi Palotaszálló - jelenleg "SzOT üdülő" - egyik termének falán lévő olajfestmény örökíti meg.

Mátyás sokat tartózkodott a várban - messzeföldön híresek voltak uradalmi vadászatai, lakomái, melyeken bel- és külföldi nevezetes személyek vettek részt. A várkastélyban fogadta a király a külföldi követeket, humanista tudósokat, művészeket, kikkel hosszas eszmecsereket folytatott ott. Halála után kezd hanyatlani a vár dicsősége.

Sokat cserélt gazdát és szenvedett azután a vár a törökudulás idején. Az 1598. évben a törökök feldúlják a várat. A menekülő várőrséget a mai - erdészlakkal, munkásszállással, csemetekerttel és mezőgazdasági földekkel bíró - Kékmezőn érik utol, s ott lemészárolják a janicsárok. A mező kék színt öltött az ott halomra gyilkolt katonák kék egyenruhájától, s innen kapta nevét. A Kékmezőn talált sirszerű halmokat vélték sokáig az elesett várőrség sirjainak, de az újabban megásatott és felbontott sirhalmokról kiderült, hogy azok késői vaskori tumuluszok.

A vár és uradalom később adományozás útján a Perényi, Nyárai, Wesselényi, Kemény, Rákóczi, Bossányi, végül a Haller család birtoka lesz, míg az 1702. évben Haller Samu ellen idnitott perből kifolyólag végérvényesen állami tulajdonba kerül. A Rákóczi szabadságharc leverése után még menedéket nyújt a vár a bujdosó kurucoknak, fel-felsir a tárogató hangja a megrongált falakról, amíg le nem rombolják azokat a császári hadak.

A mindenkori várurak mellett a vár körüli erdőkben a pálos rendi szerzetesek is gazdálkodtak. Ezen, Özséb esztergomi érsek által az 1263. évben alapított szerzetesrendnek a mai "Csanyik" völgy nevű dűlőben épült "Chenig" nevű község és az azt környező mező- és erdőség volt az egyik birtoka. A községet a tatárok elpusztították, a szerzetesrend azonban a Diósgyőr község felső részén a közelmúltban még eredeti formájában fennállott, s erdőhivatalok és lakások célját szolgáló kolostorokból gazdálkodott a kérdéses birtokon egészen az 1786. évig, amikor II. József a rendet feloszlatta, s javait elkoboztatta. A diósgyőri pálos kolostor helyén épült modern erdészeti épületek a régi ko-

lostor homlokzatáról átültetett eredeti - terméskőből faragott, csőrében kenyeret tartó hollót ábrázoló - pálos cimert viselik ma is. A pálosok építették a szentléleki zárdát is, melynek szép erdős környezetben meglévő romja ma is kedves kirándulóhelye a turistáknak. Ez a zárdá a rend vezeklésre ítelt tagjainak zárkája volt.

A vár történetét egykori okmányok, rajzok alapján sokan feldolgozták, az uradalom erdeinek történetét szájhagyomány őrzi, mindössze két az erdőbirtok egyes részeire vonatkozó - okmány volt még az 1930-as években fellelhető az Országos Levéltárban. Az egyik egy az 1200. évből származó eredeti latin nyelvű okirat / közölte az Árpádházi Új Okmánytár VII. kötetének 100-102. lapja./ amelyben IV. Béla király a Keán nemzetségből származó Gyula bán "Tardona" nevű birtokát, amely a diósgyőri uradalom egyik része volt, miután Gyula vele és testvérével, Kálmán herceggel szemben hűtlenül viselkedett, György fia, Miklós gömőri ispánnak adományozza. Ez az okmány részletesen ismerteti a birtok határleírását - mely határ a természetben "métákkal", s Gyula bánnak a bükkfák törzsére vésett címerével volt lerögzítve - és bár régies latin írással, igen sok ma is élő dülőnevet említ. Pl. maga Tardona község, Jókai Bach korszakbeli rejtekhelye, a "Tardona", "Lipóc", "Kemenesnye", "Hársfő", "Bályaköve", "Medvefő", "Szilhársfő", "Ludna", "Liszkópatak", "Cantló" néven említi a mai Kondó, "Coznoch" néven a "Kazincbarcika" városba olvadt Sajókazinc községeket. Szerepel az okmányban egy, a beiktatást végző "Kuna" nevű királyi tiszt neve, kinek emlékét a mai "Kunabérc" őrzi. Az erdőbirtok határának a földesurnak a vonalba eső fák törzsére vésett címerével való megjelölését az uradalom későbbi gazdái is átvették. A harmincas évek elején még több kondói, tardonai és varbói idős ember emlékezett az apáiktól hallott, s azok idejében kivágott öreg címeres bükk határfákról.

A másik levéltári okmány egy 1303. február 26-án kelt okirat /ismerteti az Anjou-kori okmánytár I. kötet 51. lapja/ melyben Ernye bán fia Lodomér fiának, Istvánnak adományozza a "Varbó" nevű birtokot.

Ebben említés történik a ma is ezen nevet viselő "Haricza" patakról, a "Harasztica" nevű községről, melynek helyét a Harica patak mentén a "Házak helye" dülő jelzi és őrzi.

Említi az okmány a ma is így nevezett "Békató" nevű mocsarat, a Varbóról Garadnára egy akkori községbe - vezető utat, amely ma is Varbó községnek a Garadna patak völgyében fekvő, s a "LÁEV" garadnai végállomáshoz torkolló legforgalmasabb útvonala, megemlékezik az okirat az ezidőszerint is így nevezett "Csókás" kőről is.

A diósgyőri uradalmi erdő a XVIII. század közepéig főként a várurak vadász-szenvedélyének, emellett a várjobbágyok, később a telepések, községek lakói jószágainak legeltetését szolgálta, helyi tüzi és épületfa szükségletüket elégítette ki, majd az üveghutáknak adott faanyagot.

A XVIII. században ugyanis több üveghuta létesült a bükkhegységi erdőkben, s ezek üzemeltetéséhez Sáros megyéből telepít le szlovák nemzetiségű és anyanyelvű családokat az uradalom.

Az első telepések a "Nagysánc" nevű egykori kelta település nyomait őrző fennsík tövében húzódó "Márkusvölgy"-ben ütöttek tanyát, melyből a jelenleg "Bükkszentlászló" nevű Óhuta község fejlődött ki.

Üveghutát alapítanak azután többek között az Óhutától Nyugatra fekvő fennsík is, ahová az onnan átköltözött családok települnek át, s megalakul a XIX. században Ujhuta község, amely a későbbiek során a "Bükkszentkereszt" nevet veszi fel. Ez az ország legmagasabb fekvésű községe, ahol sokan keresnek gyógyulást, üdülést a magaslati levegőt igénylők közül.

Ugyancsak a XVIII. században létesül Répáshuta község, melynek lakói nagyrészt szintén sárosi szlovák telepések. Itt több üveghuta működik még a XIX. század második felében is.

Répáshuta és Kisgyőr községek határán még ma is áll a Gyertyánvölgy dülőben az egykori "Tebe" nevű üveghuta telep egy háza, amely annak idején az üveghuta tulajdonosa, a Suselka család lakóháza, az 1930-as években pedig egy jó karban lévő kerületvezetői erdészlakás volt. Körülötte már csak gyommal sűrűn benőtt alapfal maradványok jelzik a négy évtizede még romos állapotban megvolt munkáslakásokat, omladozó sirhanatok a telep egykori lakóit.

1771-ben létesíti Fazola Henrik egri, német származású, lakatos mester a mai diósgyőri vasmű ősét, a felsőháromi /ómassai/ vasolvasztót, melyet később a Garadna patak völgyében lévő Ujmassára helyez át, ahol annak rekonstruált romja ma idegenforgalmi nevezetesség. Ettől az időtől kezdve az erdők fő rendeltetése ezen kohók üzemeltetéséhez szükséges faszén égetése, mésző termelése, és később a Hámor községbe áttelepített, majd 1868. évben jelenlegi helyén épült vaskohó és vasgyár ilyen irányú szükségletének kielégítése.

Az ujmassai "Massa" múzeumban látható annak az 1760-as évek végén készült erdőgazdasági térképnek fotokópiája, amely az akkori erdőkincstár által a Fazola-féle kohó részére faszén égetés céljára kijelölt erdőterületeket körvonalazza.

Hámor - jelenleg Miskolc III. kerületéhez csatolt városrész - valamint Bükkszentlászló, Bükkszentkereszt és Répáshuta községek lakói az üveghuták fokozatos megszűnése után részben a diósgyőri kohó és vasművek, túlnyomórészt az erdőgazdaság munkaerejét szolgáltatták. Apáról-fiúra öröklődött az erdei munka "mestersége" s a jelenlegi jól képzett szakmunkások is ezen egykori telepesek leszármazottai.

Mindhárom "Huta" és "Hámor" is telepesek községek voltak, melyeknek belsőségében fekvő telkek is az erdőkincstár tulajdonát képezték, amiknek használata után a telepesek bért fizettek, s csak az épületek voltak nevezettek tulajdonában.

Ez a feudális birtokviszony még a múlt század végén, Hámor községre vonatkozólag még századunk első felében is fennállott, s csak az 1935. évben történt meg ezen községben a belsőségeknek azok használói nevére való telekkönyvezése, az akkori erdőrendezőség által végzett részletes - városmérés jellegű - felmérés alapján.

A telekmegváltás geodéziai előmunkálataiban, valamint magában a földrendezésben - mely két műveletben érdekesen találkozott egy korszerű technikai eljárás egy közel egy évszázadot megkésett, úrbéri elkülönítés jellegű, tulajdonjogi rendezéssel - egyaránt résztvettem.

Hámmorral kapcsolatban meg kell említenem, hogy ez az erdőkoszorúta, festői szép völgyben fekvő, felvidéki jellegű kis község két neves tudóst is adott az országnak. - Itt született, majd későbbi kutatói munkái során igen sokat tartózkodott itt a múlt század európai híru természettudósa Hermann Ottó. A miskolci városi múzeum az ő nevét viseli, s lillafüredi nyaralója, hol egykor tanulmányai nagy részét írta, ma emlékmúzeum. - Hámor szülötte Vadas Jenő erdőmérnök, selmecebányai majd soproni főiskolai tanár, erdőszeti polihisztor, az erdőszeti szakirodalom külföldön is elismert szaktekintélye. - Emlékét a Szinva patak alsóhámmori sziklás partján az Országos Erdőszeti Egyesület által az 1930-as években elhelyezett bronzplakett és Sopronban, az egyetemi Botanikus Kertben mellszobra őrzi és hirdeti.

A diósgyőri uradalom erdei csak a századforduló idején kezdenek jobban bekapcsolódni a helyi faellátásba, és országos viszonylatban csak az I. világháborút követően, erdei vasúttal, utakkal történt kellő feltárások után töltenek be e téren jelentős szerepet.

Az erdő részbeni feltárását, s ezáltal a kitermelt faanyagának nemcsak faszén, hanem eredeti alakjában való forgalombahozását az 1860-as évek elején egy 7 km-es görpálya építésével próbálták ugyan megoldani, ez azonban csak sikertelen kísérlet maradt. - Az átlagosan 15 %-os esésű pályát a sikossága miatt télen nem lehetett üzemeltetni, s a meredek lejtőjén felfelé egy ló csak egy üres görgőkocsit tudott vontatni. A görpálya üzeme így költségesebb volt a szekérfuvarozásnál, emiatt azt pár év múlva felszámolták.

Az erdők további 60 évig feltáratlanok maradtak. Kaán Károly erdőmérnök, aki ötven évvel ezelőtt a Földművelésügyi Minisztérium Erdészeti Főosztályának helyettes államtitkári minőségben vezetője és a fa- és szénügyek országos kormánybiztosa volt, látta meg először, hogy az első világháború utáni helyzetben, amikor az ország erdőterülete az eredetinek egynolcadára apadt, nem csak keseregni, hanem cselekedni is kell az erdősültség és faellátás némi javítása érdekében. A teendők új erdők telepítésében, s a meglévők kellő feltárása után lehetőségessé váló, korszerű erdőgazdálkodásban jelölte meg. Az első érdekében keresztülvitte az 1920. évi alföldfásítási törvény megalkotását, utóbbi kiviteléhez pedig kiharcolta a kormányzattól az akkori igen nehéz gazdasági viszonyok ellenére az ún. "hasznos beruházási alapot". Ebből a pénzügyi alapból kezdődött meg a bükki állami erdők feltárása az akkori út- és szállítóeszköz viszonyok között egyedül gazdaságos keskeny nyomtávú erdei vasút építésével. Így jött létre a Szinvavölgyi Erdei Vasút, amelyet Lillafüred kiépülése után Lillafüred Erdei Vasútnak neveztek el. A vasutat Modrovich Ferenc erdőmérnök ki későbbben két évtizeden át a soproni főiskola, majd egyetem út-vasutépítési tanszakának tanára volt - tervezte s ő irányította annak építését is.

Az erdők kezelését eleinte a várispánok, majd erdőbirák, később bánya- és kohómesterek látták el. Az erdőbirák "nemzetes urak" voltak, s a bükkhegységi községek idős lakói a hagyományokhoz híven még mint egy négy évtizeddel ezelőtt is így szólították a kerületvezető erdészeket.

A XIX. században kialakult önálló erdészeti igazgatástól kezdve az 1880. évig a régi diósgyőri erdőhivatal az erdők kezelő szerve. Ettől az évtől kezdődően a tótsóvári m.kir.erdőhivatal alá tartozó négy erdőgazdálkodás: a diósgyőri, mocsolyási, újhuti és parasznai látják el az erdőgazdálkodást, mely gondnokságokat azután a területek célszerűbb felosztásával az 1908. évben kiegészítik a szentlélekivel.

At 1920-as évek derekán az intenzívebb erdőgazdálkodás szükségessé teszi a kezelési területek átszervezését, s ettől kezdve a miskolci m.kir., majd a magyar állami erdőigazgatóság irányítása alatt álló

hét erdőhivatal - a bányabükki, nagysomi, mocsolyástelepi, gyertyánvölgyi, lillafüredi, szentléleki és parasznyai - kezelik a keletbükki erdőket az 1950-es évekig.

Kisebb-nagyobb szétbontás, majd összevonás alapján alakított erdőgazdálkodások, üzemegységek megszűnése után jelenleg a Keletbükki Erdőgazdaság öt erdészete folytat a kérdéses állami erdőkből gazdálkodást: a miskolci, répáshutai, mocsolyástelepi, lillafüredi és parasznyai.

Az erdők korosztályok szerint részletezett fafajmegoszlását, valamint fatermelési viszonyait /egy másik tanulmány keretében/ "Az Erdő" 1968. évi októberi számában ismertettem, az 1930-as évi üzemtervi adatoknak az átlag 1960. évinek vett üzemtervek adataival történt összehasonlításával. Ezért jelenleg csak annyit említek meg, hogy a korosztályok megoszlása és a fafajok elegyaránya kedvezően alakult s az élő- és véghasználati bruttó fahozam kerekén 15 %-kal növekedett a vizsgált időszak alatt. Jelenleg csak a fahasználatok és felújítások eddigi módjait említem meg.

A rendszertelen használatok után végzett első, 1776. évi vágás-szabályozástól kezdve egészen az első világháborúig a fahasználatok térszakozáson alapuló tarvágással mentek végbe, a felújítás pedig részben mesterséges úton, mag- vagy csemeteültetéssel, nagyrészt azonban sarjéről történt. Mindössze a bükkösök újultak fel természetes úton magról a bő magtermések idején magvetéssel, főként a lakott helyektől távol, s így sertéslegeltetéstől kimélt részeken.

Az 1910-es években kezdenek áttérni a fokozatos használatokra, magról való természetes felújítás érdekében.

Az 1920. évi erdőrendezési utasítás szerint készült erdőgazdasági üzemtervek már a Kaán-féle szálalóvágásos gazdálkodás elvei alapján irányozták elő a véghasználatokat és felújítóvágásokat, azzal a megszorítással, hogy ahol a magról való természetes felújítás bármi oknál fogva nem lenne sikeres, az állományok a végvágás előtt maggal, vagy csemetével alátelepítendőek.

A mintegy másfél évszázadon át gyakorolt tarvágásos gazdálkodás nagyrészt sarjeredetű újulatot eredményezett. Az 1930-as évek üzemtervei nem különítik el %-os arányban, a fafajokat mag- és sarjeredetűre, így azok pontos számszerű mértéke ki nem mutatható, de emlékezetem szerint a kereken 35 év előtt végzett üzemtervi felvételek idején mintegy 35 %-ra volt becsülhető a bükkhegységi állami erdők sarjeredetű állománya. Az idős állományokban, főként a tölgyesekben, ekkor elég jól fel lehetett fedezni a törzsek tövén a sarjeredetet. Ennek ellenére ezek a túlnyomó részben sarjegyedekből álló állományok teljesen szál-erdő jellegűt öltöttek annyira, hogy az azokban végzett fatömegmérés-sel nyert adatok teljesen megegyeztek a Greiner-féle fatermelési táblák szál-erdőre vonatkozó fatömegadataival és egyéb jellemzőivel.

Az utóbbi három évtized alatt folytatott felújítások és helyes állományápolások eredményeként ezen 23.430 ha. területű bükkhegységi állami erdőben a fent említett becsült 65%-ról a legújabb üzemtervek összesített adatai szerint 85,5 %-ra emelkedett a mageredetű állományok aránya.

Az egykori, a diósgyőri vár tartozékát képezett erdők a két világháború közötti időben a legértékesebb, legszakszerűbben kezelt állami erdőterületek voltak, miután az akkori állami erdőkomplexum többi részén, a Gödöllő környéki cca 22.000 ha kiterjedésű koronauradalmi állami erdőben az erdőgazdálkodás a vadászati igényeknek volt alárendelve.

A bükkhegységi állami erdők ma is jelentős szerepet töltenek be erdőgazdaságunkban főként mint fa- /növedék/ termelést szolgáló erdőterületek.

Emellett úgy vadászati és halászati, mint turisztikai, idegenforgalmi, természetkutatási, régészeti, geológiai szempontból is sokat nyújtanak, értékes és változatos nagyvad állományokkal, pisztrángköltő és tenyésztő telepükkel, pisztrángos vizeikkel, turistaházaikkal, SZOT valamint erdészeti üdülőjükkal, camping táborokkal, feltárt és feltárásban levő cseppkőbarlangjaikkal, egykor ősember lakta barlangjaikkal.

kal, azok régészeti leleteivel, erdei gyümölcs és egyéb melléktermékekkel, kohászati célokra nyitott kőbányáikkal, mely sok minden adottsággal és létesítménnyel, mint a hajdan a várurakét, ma dolgozó népünk széles rétegének sokirányú igényeit elégítik ki.

Több ízben esett már szó Lillafüredről. Ez a kis nyaraló telep az 1892. évben létesült a Szinva és Garadna patakok találkozásától 1 km hosszban D-re húzódó szinvavölgyi szakaszon és Hámor községhez tartozott. Nevét állítólag Bethlen Lilla grófnőről kapta, kinek kedves nyaralóhelye volt. A Szinvával párhuzamos Erzsébet sétányon a patak jobb oldalán építette a századforduló idején az Erdészeti a második világháború alatt leégett favázas téglafalu egyemeletes "Lillaszállót", melyet saját kezelésében üzemeltetett. A sétány mindkét oldalán több magánnyaraló épült, többek között a már említett Hermann Ottó villa is. Az 1920-as évek derekán a kormányzat a nyaraló telepnek a Hámori tó és a Szinva vizesése közötti térségben egy luxusszálló építését határozta el. Így keletkezett a Palota szálló, melynek terveit Lux Kálmán építészmérnök egykori megyetemi tanár készítette, az építkezését pedig a földművelésügyi minisztérium erdészeti főosztálya házilag végeztette el a miskolci erdőigazgatósággal, az egyes munkáknak vállalkozók iparosok részére történő kiadása útján az 1926-28. években.

Bár az eddig elmondottakkal különösebb kapcsolatban nincsen, időszerű megemlékezni a több mint egy évszázada kerületvezetői erdészlakás céljára szolgáló Aranyosi csárdáról. Ez a bükkhegységi állami erdő délkeleti sarkában, Bükkaranyos község határában fekvő épület a XVIII. és XIX. században a Miskolc-Budapest között közlekedő postakocsi járat egy utaspihenő és lóváltó állomása volt. A műemléknek nyilvánított épület falán elhelyezett tábla hirdeti, hogy itt arattak fényes győzelmet az 1849. évben vörössapkás honvédeink a szabadságharc leverésére idevezényelt orosz cári haderő egy erős egysége felett.

Fél évszázaddal ezelőtt újból honvédelmi szintérré vált a csárda. Ebben állomásozott a Tanácsköztársaság vörös hadseregének egy parancsnoksága, amely a diósgyőri vasgyár munkásaiból toborzott, s a bükki erdőkön át ide özőnlő harcosokat szerelte fel. Innen irányították a Nyékládháza és Miskolc között harcoló 12.sz. páncélvonat menetének biztosítására bevett járőröket is.

Az elmondottakban ismertettem a keletbükki állami erdők történetének néhány jellemző adatát és részét.

- o - o - o -

Felhasznált irodalom
/forrásmunkák/

1. "Vármegyei Szociográfiák, Borsod vármegye, 1939." II.fej. 40-42, 52-53 old. III.fej. 59-60, 107-108, 116-117, 163-164 old.
2. "Magyar városok Monografiája, Miskolc, 1929." 441-450 old.
3. Országos Levéltár: Árpádházi Uj Okmánytár VII.köt. 100-102 old.
Anjoukori " " I. " 51. old.
4. A bányabükki, nagysomi, lillafüredi, szentléleki, gyertyánvölgyi, parasznyi és mocsonyástelepi erdőhivatalok 1929-1935 évi erdőgazdasági üzemtervei.